

Pleje af den uklippede rough

Afgræsning

Dette er tredje artikel i serien om pleje af den uklippede rough på golfbaner. Første afsnit, "Pleje af den uklippede rough – intro" var en kort introduktion til emnet og til de tre plejemetoder høslæt, afgræsning og afbrænding. Denne artikel har til formål at gå mere i dybden med plejemetoden afgræsning og beskrive relaterede fordele og ulemper set ift. høslæt og til dels afbrænding

Af

Thomas Hoffmann Jepsen, Banekonsulent, Dansk Golf Union

Afgræsning kan tage mange former og kan have meget forskellige formål lige fra opfedning af kødkvæg til naturpleje. På de danske golfbaner bruges afgræsning primært til at vedligeholde natur-rough på en naturlig måde til gavn for golfspillet, spillere, greenkeepere og ikke mindst naturen.

Det er gennem de sidste par år blevet mere udbredt at etablere afgræsning på golfbaner i den uklippede rough ved hjælp af især får og erfaringerne er primært gode.

Det er naturligvis ikke kun får, som kan bruges til afgræsning på golfbaner, men det vender jeg kortfattet tilbage til senere. Dog bruges de i denne artikel som udgangspunkt, idet det er her, at golfsporten i Danmark har sine primære erfaringer.

Model for afgræsning

Den mest benyttede model for afgræsning på de danske golfbaner er, at golfklubben tilbyder jorden gratis til en lokal fåre-avler eller fåre-laug, som til gengæld sætter sine får på klubbens græs. Golfklubben indkøber, opsætter og evt. flytter indhegning og sørger samtidig for vand og slikkesten til fårene. Fåre-avleren står for alle andre praktikaliteter som dyrelæge, læmninger og overvintring og er ejer og ansvarlig for fårene. Dermed er det også fåre-avleren, der skal forholde sig til de lovgivninger, der påvirker fårehold som aktivitet (Dyreværnsloven, Husdyrgødningsbekendtgørelsen, Miljøaktivitetsbekendtgørelsen, m.fl.).

Indhegninger til brug på golfbaner er som oftest mobile, da en typisk golfbane råder over mange mindre græsningsseg-

nede arealer fremfor ét stort. Den mobile indhegning kan altså flyttes i takt med, at arealer nedgræsses. Golfklubben forestår som regel arbejdet med at nedtage, flytte og opstille den mobile indhegning, hvilket med det rigtige grej tager 1-3 timer. Den mobile indhegning koster i omegnen af 10-20.000 kr.¹ – naturligvis afhængig af især størrelsen og kvaliteten på indhegningen.

Formål med afgræsning

Før en hvilken som helst indsats bør man kende formålet med indsatsen – det samme gælder afgræsning på golfbanen.

Tyndere rough

Hvis det primære formål er at fjerne næringsstoffer fra jordprofilen, så er afgræsning ikke det optimale valg til trods

1. Holmenlund, A. (2007): Hyrdetimer – Håndbog i fårehold og naturpleje. Turbine Forlaget.

FAKTA

Danske golfklubber med afgræsning, som DGU har kendskab til

- Asserbo Golf Club
- Dragør Golfklub
- H.C. Andersen Golf (tidl. Gyldensteen Golf)
- Hornbæk Golfklub
- Hørsholm Golf A/S
- Jammerbugtens Golfklub (ponyer)
- Lemvig Golfklub
- Lyngbygaard Golf
- Rungsted Golf Klub
- Smørum Golfklub
- Golf Club Storådal

for, at der gennem den rigtige græsningsstrategi kan ske en netto reduktion af næringsstoffer². Her vil det naturlige valg være høslæt eller afbrænding – dog måske efterfølgende kombineret med afgræsning.

Hvis formålet er at opnå en let og luftig høj-rough, hvor bolde nemt kan findes, men hvor det stadig koster ½ slag at komme videre, så kunne afgræsning med får være det helt rigtige valg. Fårene vil æde det saftige græs og de saftige urter i bunden af roughen, mens de normalt lader de tørre lange, nålelignende græsser stå, hvorved det ønskede udtryk af roughen opnås.

Øget biodiversitet

Er formålet derimod primært at øge biodiversiteten på anlægget, dvs. fremme

urter og sjældne plantearter, så står valget mellem afbrænding og afgræsning. Afgræsningen kan med den rette græsningsstrategi godt foregå med får, som ellers traditionelt har et blakket ry ift. at øge biodiversiteten, idet de let kan græsse vegetationen helt i bund. Dårlig planlægning med afgræsning med får kan let resultere i en ren plænelignende græsmark! Græsning med kvæg og/eller heste (og gerne i samarbejde med får) giver det botanisk set bedste resultat. Men praktiske erfaringer fra Hørsholm Golf A/S er, at de ifølge Antoine Challe oplever et øget niveau af insekter og fugle i de områder, som afgræsses med får.

Der findes et hav af forskellige fåreracer og ikke alle er lige velegnede til at have deres daglige gang på en golfbane. Nogle racer er gode naturplejere på næ-

ringsfattige jorde, mens andre har behov for en mere stabil adgang til næringsrigt foder. Men skal derfor vælge fårerace alt efter, hvilken opgave de skal løse. Skal de f.eks. græsse i krat-arealer bør racen ikke have lang uld, da denne let sidder fast i krattet!

Ukrudstrykket

Afgræsning med især får på golfbaner er en glimrende metode til at holde ukrudtstrykket nede uden brug af pesticider og kan derfor være et vigtigt led i den integrerede plantebeskyttelse. Fårene vil i første omgang kaste sig over det "søde"

// fortsættes side 38 //

2. Holmenlund, A. (2007): Hyrdetimer – Håndbog i fårehold og naturpleje. Turbine Forlaget.

Det er gennem de sidste par år blevet mere udbredt at etablere afgræsning på golfbaner i den uklippede rough ved hjælp af især får og erfaringerne er primært gode.

ukrudt som kløver, bellis og mælkebøtter, inden de fortsætter med græsset, hvilket jo er direkte ønskeligt set med golfklubbens og –spillernes øjne.

Praktik

Det er bydende nødvendigt, at der er adgang til frisk vand på græsgangen – enten naturligt forekommende eller i drikkekar. Derudover har får brug for salte og mineraler, som kan gives gennem slikkesten.

Det er vigtigt at holde øje med sine får og deres nedgræsning. Når de efterhånden har gnavet de mest attraktive planter helt ned, vil de automatisk søge nye græsgange. Dette kan betyde, at de starter på at græsse den vegetation, man gerne vil have tilbage eller at de søger ud af indhegningen. Når dette sker er det på tide at flytte den mobile indhegning til et nyt attraktivt sted. Er indhegningen fast, kan en komplet nedgræsning tyde på, at der er for mange får i indhegningen. Dette forhold beskrives fagligt gennem udtrykket “græsningstryk⁵”. Dette udtryk dækker over forholdet mellem

antal dyr og et områdes produktion af tilgængeligt foder (bæreevne)³.

Som udgangspunkt har et får med lam behov for 700 FE⁴ pr. år og en god ugødet naturgræsmark (natur-rough) producerer omtrent 2.500 FE pr. år pr. ha. Herved ses det, at en god natur-rough kan understøtte 3,5 får med lam pr. år pr. hektar for at holde et fornuftigt græsningstryk⁵. Med til regnestykket hører det, at man naturligvis kan have flere får pr. hektar om sommeren, hvor biomasseproduktionen er højest, mens det modsatte gør sig gældende om efteråret og i vinteren.

Får kan godt tåle at gå i våde områder, men de *skal* have adgang til tørre arealer. Ellers slides klovene ikke nok samtidig med, at fårene er mere udsatte for parasitter. Ønskes der afgræsning i våde områder, bør man bruge kvæg, som er klart mere robust ift. den opgave.

Fordele og ulemper ved får som rough-plejere

Fordele:

- Afgræsning kan bruges på arealer, hvor mekanisk høslæt grundet ujævnt underlag ikke er muligt.
- Afgræsning kan bruges under og imel-

3. Buttenschøn, R. M. (2007): Græsning og høslæt i naturplejen. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen og Center for Skov, Landskab og Planlægning, Københavns Universitet, Hørsholm, 2007. 250 s. ill.

4. FE står for FoderEnhed. FE er et mål for høstudbytte af afgrøder, som skal anvendes til foder.

5. Anonym (2012), Naturpleje. FÅR – Tidsskrift for Dansk Fåreavl, Temahæfte: Naturpleje. Landsforeningen Dansk Fåreavl.

lem træer, hvilket ikke er muligt med høslæt.

- Afgræsning er en pesticidfri plejemetode.
- De fleste får er glimrende til at nedbide invasive plantearter som kæmpe bjørneklo.
- Fårene foretrækker i første omgang golf-ukrudt som mælkebøtter og kløver.
- Fårene er gode til at tynde ud i roughen, så den bliver spilbar.
- De kan med den rette tilgang være dygtige naturplejere som led i en strategi for at øge biodiversiteten.
- De kan være med til at pleje arealer, som er ved at springe i skov.
- De kan gennem den rette strategi være med til at fjerne næring fra belastede arealer.

- De skaber liv og glæde på golfbanen.
- Medlemmer og gæster "knytter" sig til fårene på banen, hvormed der skabes en social gevinst og tilhørsforhold.
- Kødet kan serveres for medlemmerne i restauranten.
- De kan være et link til ikke-golfspillere i lokal-området.
- De kan medvirke til at skabe et grønnere omdømme for golfsporten.
- De kan spare og/eller flytte ressourceforbrug fra maskiner til naturlige aktiviteter

Ulemper:

- Det kan være svært at finde en lokal fåreavler, som gratis vil sætte sine får ud på golfbanen. Professionelle fåreavlere har traditionelt svært ved at afsætte deres kød, hvorfor de primært

tjener deres penge ved at "leje" fårene ud til naturpleje og – genopretning.

- Der vil være en ophobning af næringsstoffer i de områder, hvor fårene overnatter.
- Får er ikke nødvendigvis de bedste naturplejere ift. øget biodiversitet.
- Får kræver dagligt tilsyn. //

Optimér dine Greens og Bunkers

Individuelle blandning efter ønske • Konkurrencedygtige priser • Kort leveringstid
Kvalitet uden kompromis • Rational produktion • Sikker levering
Også Danmarks største leverandør af Super-liga stadions

BUNKERSAND
I FLERE VARIANTER

Ivan Mortensen
Tlf. 4056 5822

Lervejdal 8b, Addit • 8740 Brædstrup • Tel: 8682 5811

www.dansand.dk

